

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และเพื่อพัฒนาโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 8,585 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 319 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,207 คน และครู จำนวน 5,059 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2551 จำนวน 873 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 175 คน ครู จำนวน 357 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 341 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 319 โรงเรียน ตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608 - 609) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 175 โรงเรียน
2. สุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 873 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 175 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 341 คน และครู จำนวน 357 คน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่ บูมส์มา (Boomsma, 1983 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เสนอว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับโปรแกรมลิสเรล ในการวิเคราะห์ข้อมูลควรเป็น 400

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

บุคลากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	319	175
ครู	5,059	357
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3,207	341
รวม	8,585	873

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย ได้แก่ ความชัดเจน ความสอดคล้อง ความยืดหยุ่น ความมีทฤษฎีรองรับ และกำหนดเวลาที่เหมาะสม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์กร ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร เทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเครือข่ายที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชน นักวิชาการ หน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านตามสมรรถนะขององค์กร โครงสร้าง การสื่อสารภายใน การประสานงาน การควบคุมและดูแล การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษา การมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานงาน การวัดและประเมินผลงาน ระบบข้อมูลข่าวสาร และมีระบบการประเมินตนเอง

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ การกระจายอำนาจ ทักษะการสร้างแรงจูงใจ เจตคติต่อนโยบาย ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และความรู้ด้านบริหาร

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสมรรถนะของบุคลากร ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ การพัฒนาตนเอง ความผูกพันและการยอมรับ

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของหน่วยงาน ความต่อเนื่องของกิจกรรม ความพึงพอใจของผู้รับบริการ การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และการประกันคุณภาพการศึกษา

โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Best & Kahn, 1993) ให้ค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง	ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	ความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ โดยการสร้างประเด็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นประเด็นข้อคำถามหรือการนำเข้าสู่การสนทนาของการสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกิดจากประสบการณ์ตรงซึ่งแสดงออกเป็นลักษณะการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นที่ช่วยอธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิประเมินข้อคำถามเป็นรายข้อ และพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้าน โครงสร้างเนื้อหาและภาษาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เกิดความเข้าใจ

แก่ผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในเรื่องที่ศึกษา แล้วนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมดมาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถาม ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปมาเป็นข้อคำถาม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เหมาะสมมีความถูกต้อง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป โดยมีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ อาจารย์ประจำศูนย์วัตกรรมการบริหาร และผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร. สุเทพ ชิตยวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1
3. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า ผู้อำนวยการสำนักงานวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
4. ดร. วินัย คิสสงค์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา เขียวชาญ โรงเรียนวัดพรหมสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี เขต 1
5. นายวิทยา คงคะเสน ศึกษานิเทศน์ เขียวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กับผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ใน โรงเรียนกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10, 10 และ 20 ตามลำดับ แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยการหา ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .24 - .80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

2.2 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว สำหรับใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคล

ต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองในบางแห่ง และประสานกับหน่วยงานในการจัดเก็บข้อมูลในบางแห่ง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติในการเลือกจัดเก็บข้อมูล คือ เป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์โรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ได้แก่ โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การทดสอบ โมเดล เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จังหวัดชลบุรี โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐานให้ทราบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษา โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงแต่ละตัวด้วยโปรแกรม LISREL 8.72 โดยวิเคราะห์เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ (Factor Scores Regression) ของตัวแปรสังเกตแต่ละตัวของตัวแปรแฝง นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเกลองค์ประกอบที่ได้ใหม่นี้

ไปวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี

2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้

โปรแกรมลิสเรล (Lisrel) ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยใช้วิธี ไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates) ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Measures) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล มี 6 ประเภท ดังนี้

2.1 ค่าสถิติ ไค – สแควร์ (Chi – Square Statistics) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติ ไค – สแควร์ มีค่าต่ำ ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไรหรือค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นดัชนีเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ยังไม่ได้ปรับแก้ GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่าดัชนี GFI มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นค่าที่ได้จากการปรับแก้ดัชนี GFI เมื่อคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.4 ดัชนีรากค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standard Root Mean Square Residual: Standardized RMR) เป็นดัชนีบอกความคลาดเคลื่อนจากการเปรียบเทียบความกลมกลืนสองโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ายิ่งต่ำกว่า .08 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.5 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index = CFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .95 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.6 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error Approximation = RMSEA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดัชนี CFI มีค่ามากกว่า .06 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วน
ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี
ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา โดยใช้เกณฑ์โรงเรียนที่เคยได้รับรางวัล
โรงเรียนพระราชทาน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา จังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University